

[Schmidt.]

rigsminister, om man er villig til at følge denne Praksis. En Ændring maa naturligt fremtvinge Spørgsmaalet, hvorfor man forandrer Signalerne.

Uro vækker fremdeles den Praksis, der følges angaaende Tildeling af Opholdstilladelse med Lov til at søge Næring her i Landet. Jeg ved, at efter Verdenskrigen er Arbejdsløshedsspørgsmaalet her af afgørende Betydning. Man ønsker vel i de fleste Stater, at ikke andre end Statens Borgere skal søge Næring i Landet. Man undtager dog dem, der fremmer Handel og Kulturforbindelsen og virker paa andre lignende Omraader, saaledes er det i det mindste mellem Danmark og Tyskland. Jeg mener dog, at man burde udvide disse Synspunkter, saa man var villig til at give Opholds- og Nærings-tilladelse ogsaa der, hvor nære Familienbaand og stærk Tilknytning til Hjemlandet gør det naturligt og ønskeligt. I Virkeligheden gennemskærer man i mange Tilfælde disse Baand og forviser Mennesker fra Familien i Hjemlandet, som de er knyttet til, ogsaa der, hvor de længe har boet i Landet.

Endnu i den seneste Tid havde jeg med et saadant Tilfælde at gøre, og Justitsministeren kender f. Eks. Tilfældene Wegener, Kollund og Schneider, Haderslev. Wegener maa maaske opgive sit Hotel, fordi han blev berøvet sine Børns Hjælp, Schneider maa forlade Forældre og Søkende for at søge Arbejde i andre Lande. Man synes ikke at være klar over, hvor haardt og saarende det er. Jeg kunde ønske, at man, muligvis ad Forhandlingsvejen, enedes med Tyskland om en mere hensynsfuld Fremgangsmaade.

Paa det kulturelle Omraade er det, som allerede sagt, en god Ordning, at man fra begge Lande ikke lægger Hindringer i Vejen for, at Kulturbærerne, særlig Lærerne, faar Lov til at virke i det fremmede Land ogsaa uden at være Landets Borgere, f. Eks. i de tyske Privatskoler. Men i den senere Tid har man i nogen Grad forandret denne Praksis. Man har i et Tilfælde trukket Opholdstilladelsen tilbage, fordi man mente, at Læreren ytrede sit tyske Sindelag paa en for Danmark krænkende Maade og ikke tilstrækkeligt respekterede Danmarks politiske Grænse og Danmarks Indretninger. Jeg nægter ikke, at Danmark kan forlange dette af dem, der gæster Landet; men jeg har Indtryk af, at man har været alt for nervøs i Bedømmelsen af det, der forelaa, og at der ikke forelaa tilstrækkelig Grund til at nægte Opholdstilladelsen.

Man har ogsaa i nogle Tilfælde holdt

det sædvanlige Tilskud til Privatskolerne tilbage. Synspunkterne er ikke helt klare. I visse Tilfælde begrundede man det først med nationalpolitiske Overvejelser, i andre dermed, at der ikke forelaa Trang, fordi der allerede eksisterede en offentlig tysk Skole. Men der eksisterer jo overalt danske offentlige Skoler, hvor der bliver oprettet danske Privatskoler, og det var jo aldrig Grund til, at man nægtede Understøttelse, tværtimod, det gav jo Anledning til denne Hjælp. Hvorfor saa nu en anden Praksis over for de tyske Privatskoler? Det maa jo være os, der bestemmer, om der er Trang til det eller ej. Naar de blev oprettet, hvor der allerede eksisterede kommunale tyske Skoler, saa var det jo for det meste, fordi Lærerne ved disse Skoler ikke stod venligt til det tyske Folk, og fordi man ikke ønskede, at Børnene i en tysk Skole skulde høre ondt om deres eget Folk.

I Løgumkloster, hvor begge Indvendinger gjordes gældende, baade det nationalpolitiske og den, at der allerede var en tysk Skole, har man revideret Afgørelsen og atter bevilget Tilskud, fordi man maatte erkende at have handlet ud fra falske Forudsætninger. Saa anerkendelsesværdigt dette end er, vil jeg dog ønske, at man ogsaa i andre Tilfælde giver Plads for en roligere Bedømmelse. Det tyske kulturelle Arbejde vil i hvert Tilfælde paa alle Maader blive fremmet fra vor Side, og man har ingen Grund til at blive foruroliget over de mange nye tyske Privatskoler, da Antallet af Børn i de tyske Skoler endnu staar i et stærkt Misforhold til Landsdelens samlede tyske Befolkning, et Bevis for, at det tyske Skolevæsen endnu ikke har udstrakt sig til alle. Det danske Folk har jo Lov til og fri Mulighed for at sørge for sine Børn i Tyskland, og saaledes ønsker vi, det maa være og blive ved at være mellem det tyske og danske Folk.

Jeg vil ved denne Lejlighed gerne udtrykke min Glæde over, at Krigsinvaliderne hædrede paa saa smuk en Maade, uden at der røstes ved gamle Saar, og at Kammeratskabet mellem Invaliderne paa begge Sider af Grænsen er blevet styrket. Jeg haaber, at hele Forholdet mellem Danmark og Tyskland maa udvikle sig efter den Linie.

Holstein: Som Følge af Forretningsordenen maa jeg opsætte de Bemærkninger, jeg føler det som min Pligt at fremsætte om Forholdene i Sønderjylland, til en senere Lejlighed og her indskrænke mig til nogle Betragtninger om den almindelige indenrigspolitiske Situation.